

Asia: VN/23400/2023

Lausuntopyyntö hallituksen esityksestä työvoimapalveluiden uudelleen järjestämiseen liittyvien lakien, valmiuslain ja julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain muuttamisesta

1. Järjestämisvastuun siirtoon liittyvät muutokset

a) Näkemyksenne asiakastietojen käsittelyä, käyttöoikeuksia, tiedonsaantioikeuksia sekä työvoimaviranomaisen hankkimia lisäosia koskevan sääntelyn täsmentämisestä

(Laki työvoimapalveluiden järjestämisestä annetun lain muuttamisesta: 112 §, 114 §, 120 §, 120 a § ja 125 §,

Laki työvoimapalveluiden järjestämisestä annetun lain ja eräiden siihen liittyvien lakien voimaansaannosta annetun lain muuttamisesta: 14 §,

Laki tulotietojärjestelmästä annetun lain 6 ja 13 §:n muuttamisesta annetun lain 13 §:n muuttamisesta):

Pohjois-Pohjanmaan TE-toimisto kiittää mahdollisuudesta antaa lausuntonsa hallituksen esitykseen työvoimapalveluiden uudelleen järjestämiseen liittyvien lakien, valmiuslain ja julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain muuttamisesta.

Lausuntonaan Pohjois-Pohjanmaan TE-toimisto toteaa seuraavaa:

Esityksen mukaan asiakastietojen käyttötarkoituksia, tallennettavia tietoja ja käyttöoikeuksia koskevaa sääntelyä täydennettäisiin siten, että mahdollistettaisiin asiakastietojen käsittely ja tietojärjestelmäkokonaisuuden käyttö Keha-keskukselle kuuluvien työvoimapalveluihin liittyvien valtakunnallisten rekrytointipalvelujen sekä valtakunnallisen neuvontapalvelun hoitamiseksi. Pohjois-Pohjanmaan TE-toimisto kannattaa esitystä edellä mainittujen perustelujen vuoksi.

Esityksen mukaan käyttöoikeuden myöntämistä koskevaa sääntelyä täydennettäisiin myös siten, että työvoimapalveluiden järjestämisestä vastaava työvoimaviranomainen myöntäisi käyttöoikeuden kunnan tai kuntayhtymän palveluksessa olevalle henkilölle. Pohjois-Pohjanmaan TE-toimisto kannattaa esitystä, jonka mukaan järjestämisvastuussa oleva työvoimaviranomainen voisi myöntää

käyttöoikeuden myös työvoimaviranomaisen kanssa tehdyn sopimuksen perusteella tehtävää hoitavalle toisen kunnan tai kuntayhtymän viranhaltijalle, koska tällä voidaan joustavoittaa asiakaspalvelua.

Esityksen mukaan käyttövelvollisuuden piiriin kuuluvaa asiakastietojärjestelmäkokonaisuutta täydentäviä, työvoimaviranomaisten hankkimia lisäosia koskevaa sääntelyä täydennettäisiin. Lisäosan liittäminen työvoimapalvelujen valtakunnalliseen asiakastietojärjestelmäkokonaisuuteen edellyttäisi paitsi teknisten ja tietoturvaan liittyvien vaatimusten täyttymistä myös sitä, ettei lisäosa ole päällekkäinen käyttövelvoitteen piiriin kuuluvan tietojärjestelmäkokonaisuuden kanssa. Työvoimaviranomainen vastaisi yleisessä tietosuojasetuksessa tarkoitetuista rekisterinpitäjän velvollisuuksista ja tehtävistä lisäosan osalta. Kehä-keskuksella olisi kuitenkin oikeus sulkea lisäosan yhteys asiakastietojärjestelmäkokonaisuuteen esimerkiksi silloin, jos se vaarantaa tietoturvan tai tietosuojan. Pohjois-Pohjanmaan TE-toimisto pitää esitystä perusteltuna.

b) Näkemyksenne siirtävistä sopimuksista sekä tuki- ja korvauspäätöksistä

(Laki työvoimapalveluiden järjestämisestä annetun lain ja eräiden siihen liittyvien lakien voimaanpanosta annetun lain muuttamisesta 10 ja 11 §):

Esityksessä ehdotetaan, että valtio korvaisi valtion talousarvion rajoissa kunnille erikseen siirtyvien päätösten perusteella kuntien maksettavaksi tulevat tuet ja korvaukset, jotka kohdistuvat järjestämisvastuun siirtoa edeltävään aikaan. Pohjois-Pohjanmaan TE-toimisto kannattaa esitystä, jonka mukaan valtio hoitaisi valtion kirjanpidossa suoriteperusteisesti käsiteltävät laskut, vaikka lasku käsiteltäisiin tai se saapuisi vuoden 2025 puolella.

c) Näkemyksenne valtiolta kuntaan siirtynyttä henkilöstöä koskevaan muutosehdotukseen

(Laki työvoimapalveluiden järjestämisestä annetun lain ja eräiden siihen liittyvien lakien voimaanpanosta annetun lain muuttamisesta 6 §):

Esityksen mukaan henkilöstön siirtymistä koskevaa voimaanpanolain sääntelyä täydennettäisiin säännöksellä, jonka mukaan työvoimapalveluiden tuottamista koskevien järjestelyjen yhteydessä työllisyysalueen kuntien välillä tapahtuvat valtiolta siirtyneen henkilöstön siirrot katsottaisiin lain nojalla liikkeenluovutukseksi vuoden 2025 loppuun asti. Pohjois-Pohjanmaan TE-toimisto kannattaa esitystä, koska muutoksella voidaan edistää järjestämisvastuun sujuvaa siirtymistä. Samalla voidaan turvata valtiolta siirtyneen henkilöstön asema, mikäli työllisyysalueen sisällä työvoimapalvelujen järjestämisen vuoksi henkilöstön sijoittumista tulisi tarkastella uudelleen.

d) Näkemyksenne muista järjestämisvastuun siirtoon liittyvistä ehdotuksista:

Voimaanpanolain mukaan työvoimaviranomaisilla on oikeus salassapitosäännösten estämättä saada työ- ja elinkeinotoimistoilta, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksilta ja kehittämis- ja hallintokeskukselta sekä työllisyyden edistämisen kuntakokeilussa mukana olevalta kunnalta työvoimapalvelujen toimeenpanon valmistelussa välttämättömät tiedot. Tiedonsaantioikeus koskee myös työvoimaviranomaiselle siirtyvien henkilöasiakkaiden tietoja siltä osin kuin se on asiakkaiden palveluprosessin ja palveluiden jatkuvuuden turvaaminen sitä edellyttää.

Henkilöasiakkaita koskeva tiedonsaantioikeus on ollut tarkoitus toteuttaa käyttöoikeudella asiakastietojärjestelmään. Edellä mainitussa tarkoituksessa voimaapanolakiin lisättäisiin säännös, jonka mukaan tietoja voidaan luovuttaa myöntämällä käyttöoikeus asiakastietojärjestelmään kunnan tai kuntayhtymän palveluksessa olevalle, joka hoitaa toimeenpanon valmisteluun liittyviä tehtäviä. Järjestämisvastuussa oleva työvoimaviranomainen myöntäisi käyttöoikeuden kunnan tai kuntayhtymän palveluksessa olevalle ja kehittämis- ja hallintokeskus huolehtisi yhteyden teknisestä avaamisesta.

Pohjois-Pohjanmaan TE-toimisto toteaa, että käyttöoikeuden myöntäminen henkilöasiakkaiden tietoihin jo ennen asiakkuuden siirtymistä toimivaltaiselle työvoimaviranomaiselle tulee toteuttaa huolellisesti. Tämä edellyttää tarkempaa määrittelyä, mitä termeillä ”hoitaa toimeenpanon valmisteluun liittyviä tehtäviä” ja ”asiakkaiden palveluprosessin ja palveluiden jatkuvuuden turvaaminen edellyttää” tarkoitetaan. Pohjois-Pohjanmaan TE-toimisto pitää tärkeänä, että kaikessa tiedon jakamisessa tulee noudattaa voimassa olevaa tietosuojaa koskevaa lainsäädäntöä.

2. Työnhakijan palveluprosessiin ehdotettavat muutokset

Näkemyksenne työnhakijan palveluprosessiin ehdotettavista muutoksista

(Laki työvoimapalveluiden järjestämisestä annetun lain muuttamisesta 32 §, 33 §, 44 - 47§ ja vastaavat muutokset laki julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain muuttamisesta 2 luvun 6 §, 3 luvun 3 - 6 §):

Esityksen mukaan asiantuntijan harkintavaltaa lisättäisiin työnhakijan palveluprosessin aikana. Pohjois-Pohjanmaan TE-toimisto kannattaa esitystä, että työnhakijalle, jonka työttömyys on päättymässä tai joka on aloittamassa kolmen kuukauden kuluessa varusmies- tai siviilipalveluksen tai perhevapaan, ei pääsääntöisesti järjestettäisi työnhakukeskusteluja tai täydentäviä työnhakukeskusteluja, mikäli työnhakijan palvelutarve tai työnhakuvelvollisuuden asettaminen ei edellytä keskustelujen järjestämistä. Esitetty muutos keventää palveluprosessia asiakkaan näkökulmasta ja samalla antaa mahdollisuuden kohdentaa TE-palvelujen henkilöstöresurssit tarkoituksenmukaisemmalla tavalla.

Jotta asiakkaat olisivat yhdenvertaisessa asemassa, Pohjois-Pohjanmaan TE-toimisto pitää tärkeänä, että soveltamisohjeet ovat selkeät, jotta erilaisilta tulkinnoilta ja asiakkaiden erilaiselta kohtelulta vältytään.

Pohjois-Pohjanmaan TE-toimisto kannattaa myös esitystä, jonka mukaan työnhakijan palveluprosessia muutettaisiin lisäksi siten, että tilanteissa, joissa työnhakijan palveluprosessiin tulee keskeytyksiä, palveluprosessi jatkuisi täydentävien työnhakukeskustelujen osalta siitä mihin palveluprosessissa jäätii ennen keskeytystä, eli järjestämättä jääneet työnhakukeskustelut järjestettäisiin myöhemmin.

Esityksessä todetaan, että vaikka työnhakukeskustelut ja täydentävät työnhakukeskustelut voitaisiin jättää edellä mainituissa tilanteissa toteuttamatta, työnhakijalla kuitenkin säilyisi velvollisuus edistää työllistymistään asiakkuuden aikana, jolloin hän kuuluu työttömyysturvajärjestelmän piiriin.

Tätä esitettyä säännöskohtaa Pohjois-Pohjanmaan TE-toimisto pitää raskaana, koska esityksen mukaan se tarkoittaisi työnhakuvelvollisuuden asettamista suunnitelmassa ja myös suunnitelman toteutumisen seurantaan. Näissä tilanteissa tulisi siis laatia työllistymissuunnitelma, jossa voidaan sopia työnhakuvelvollisuuden täyttämistä hakemalla alle kaksi viikkoa kestävästä työsuhteesta tehtävää työtä, tai haettavien työmahdollisuuksien määrää voitaisiin alentaa tai jättää hakuvelvollisuus kokonaan asettamatta laissa säädetyillä perusteilla. Esitys ei tue muutoksen tavoitteita henkilöstöressurssien paremmasta kohdentamisesta työnhakijoiden palvelutarpeiden edellyttämällä tavalla, joten Pohjois-Pohjanmaan TE-toimisto katsoo, että esitettyä säädöstä tulisi tarkentaa siten, että palveluprosessin keskeytyksen aikana työttömyysetuutta saavalla työnhakijalla olisi edelleen velvollisuus hakea ja vastaanottaa työttömyysturvalain mukaisesti työtä, mutta työnhakuvelvollisuutta ei erikseen asetettaisi eikä näin ollen sen toteuttamista seurattaisi keskeytyksen ajalla.

3. Muut ehdotettavat muutokset

a) Näkemyksenne työttömyysturvalakiin sisältyvistä muutoksista:

Esityksen mukaan työnhakuun ja työvoimapalveluihin liittyvän menettelyn pykälän 1 momenttiin lisättäisiin uusi 1 a kohta. Siinä säädettäisiin korvauksettoman määräajan asettamisesta tilanteissa, joissa työnhakija on omalla menettelyllään aiheuttanut sen, ettei hänelle ole järjestetty työnhakukeskusteluja eikä hänen kanssaan laaditussa työllistymissuunnitelmassa tai sitä korvaavassa muussa suunnitelmassa ole sovittu täydentävien työnhakukeskustelujen järjestämisestä. Kyse olisi esimerkiksi tilanteista, joissa työnhakija on ilmoittanut työttömyyden päättymisestä eikä palveluprosessia tämän vuoksi ole toimeenpantu, mutta myöhemmin ilmenee, ettei työttömyys päätykään. Pohjois-Pohjanmaan TE-toimisto kannattaa esitystä.

Pohjois-Pohjanmaan TE-toimisto kannattaa myös esitystä, jonka mukaan korvaukseton määräaika voitaisiin asettaa myös silloin, kun työnhakijan menettelyn perusteella olisi ilmeistä, että hän on tehnyt järjestelyjä pelkästään välttääkseen palveluprosessiin osallistumisen.

b) Muut mahdolliset näkemyksenne esitysluonnoksesta:

Pohjois-Pohjanmaan TE-toimistolla ei ole muuta lausuttavaa esitysluonnokseen.

Jokimäki Tarja
Pohjois-Pohjanmaan TE-toimisto